

Vlaams
Parlement

stuk **1431** (2011-2012) – Nr. 2
ingediend op 27 maart 2012 (2011-2012)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met het verdrag betreffende maritieme arbeid, 2006,
aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie
in haar vierennegentigste zitting in Genève
op 23 februari 2006

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door de heren Karim Van Overmeire en Paul Delva

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Ludwig Caluwé, Paul Delva, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marijke Dillen, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Mia De Vits, de heer Jan Roegiers;
de heren Marc Hendrickx, Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heer Lode Ceyskens, mevrouw Cindy Franssen, de heren Ward Kennes, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Stefaan Sintobin;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Fatma Pehlivan;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

1431 (2011-2012) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport.....	4
1.	Algemene historiek en ontstaan van het verdrag	4
2.	Doelstellingen van het verdrag.....	4
3.	Inhoud van het verdrag	4
4.	Vlaamse belangen en bevoegdheden	4
5.	Inwerkingtreding van het verdrag.....	5
6.	Adviesprocedures	5
7.	Slotbemerkingen.....	5
II.	Bespreking	6
1.	Vragen en opmerkingen van de leden.....	6
1.1.	Tussenkoms van de heer Ward Kennes	6
1.2.	Tussenkoms van mevrouw Mia De Vits	6
1.3.	Tussenkoms van de heer Karim Van Overmeire.....	6
2.	Antwoorden van minister Philippe Muylers	7
III.	Stemmingen	8
1.	Artikelsgewijze stemming	8
2.	Stemming over het geheel	8
	Gebuurde afkortingn	9
	Bijlage: Intern-Belgische goedkeuringsprocedure – stand van zaken medio maart 2012 – overzichtsdocument van de Werkgroep Gemengde Verdragen	11

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking werd op datum van dinsdag 13 maart 2012 het ontwerp van instemmingsdecreet met het verdrag betreffende de maritieme arbeid (2006), zoals op 23 februari 2006 aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie (het hoogste beslissingsorgaan van de IAO) in haar vierennegentigste zitting in Genève, toegelicht door minister Philippe Muylers, die binnen de Vlaamse Regering bevoegd is voor het beleidsdomein Werk. Na bespreking werd het ontwerp van instemmingsdecreet aangenomen met unanimité van stemmen.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER PHILIPPE MUYLERS, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING, WERK, RUIMTELIJKE ORDENING EN SPORT

1. Algemene historiek en ontstaan van het verdrag

Minister *Philippe Muylers* preciseert bij de aanvang van zijn uiteenzetting dat het voorliggende ontwerp van instemmingsdecreet betrekking heeft op een verdrag dat een voor Vlaanderen hoogst interessante en belangrijke materie bestrijkt. Gezien het over ‘zeevarenden’ gaat, ligt het voor de hand dat we met een bij uitstek internationale sector te maken hebben, hetgeen een regeling bij wege van verdrag noodzakelijk maakt. Het hoeft daarnaast ook niet te verbazen dat er sinds 1920 – het jaar dat de vlak na de Eerste Wereldoorlog opgerichte Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) zich vestigde in Genève – niet minder dan 68 verdragen en aanbevelingen over deze materie werden aangenomen. In het licht van dit ondertussen wel erg breed uitgedijde corpus aan regelgeving, heeft de Internationale Arbeidsorganisatie in 2001 de organisaties van zeelieden en scheepseigenaars opgeroepen om alle bestaande regelgeving te bundelen en te stroomlijnen. In februari 2006 resulteerde dit in een in de schoot van de IAO unaniem goedgekeurde tekst van een verdrag betreffende maritieme arbeid.

2. Doelstellingen van het verdrag

De minister geeft daarna summier de doelstellingen mee die men wil realiseren via dit verdrag. Het eerste doel is het consolideren van alle ter zake bestaande regelgeving in één enkele tekst. Daarnaast diende ook gezorgd te worden voor billijke voorwaarden voor mededinging en (mee in het verlengde daarvan) voor een normalisering van het statuut van de zeelieden. Kortom, allemaal gegevens die zich enkel lenen tot regeling op internationaal niveau. Het derde en laatste doel dat met dit verdrag wordt nagestreefd, is het verbeteren van de maritieme veiligheid en het aantrekkelijker maken van het beroep.

3. Inhoud van het verdrag

Om dit alles te realiseren, legt het verdrag een aantal specifieke verplichtingen op aan de verdragsluitende partijen. Het gaat dan met name over internationale minimumnormen inzake werk- en leefomstandigheden, zeearbeidsrecht, sociale voorzieningen, arbeid- en rusttijden en dergelijke meer. De minister preciseert dienaangaande nog dat het verdrag bestaat uit respectievelijk een verplicht gedeelte en een gedeelte met aanbevelingen. De conformiteit met de IAO-regelgeving wordt via een maritiem arbeidsbewijs erkend en het toezicht op de naleving is voor rekening van de havenstaat.

4. Vlaamse belangen en bevoegdheden

Minister Muylers komt dan tot het specifieke belang van dit verdrag voor Vlaanderen. Dat ligt tamelijk voor de hand. Vlaanderen is immers een bij uitstek open economie, waarin de havens een belangrijke component en draaischijf vormen. Met het voorliggende verdrag krijgen de havencontrolediensten er een belangrijk instrument bij, dat hen moet toelaten om op een internationaal erkende manier toezicht uit te oefenen op de buitenlandse schepen die onze havens aandoen.

Qua Vlaamse bevoegdheid attendeert de minister de commissieleden op de discussies die in het verleden binnen de Belgische context werden gevoerd over de bevoegdheidsverdeling in deze. Daaruit is in elk geval duidelijk naar voor gekomen dat de arbeidsbemiddeling voor zeelieden een exclusief gewestelijke bevoegdheid is. IAO-verdrag nr. 179 betreffende de werving van en de arbeidsbemiddeling voor zeevarenden, dat specifiek over die materie handelt, wordt – cf. de hoger vernoemde doelstelling van consolidatie – door het voorliggende verdrag in zijn geheel, en voor wat betreft alle mogelijke implicaties ervan, vervangen. IAO-verdrag nr. 179 – dat in 2004 door Vlaanderen werd goedgekeurd, maar waarvan de federale ratificatie nooit is afgerond – wordt op die manier zonder voorwerp.

De minister wijst er verder nog op dat arbeidsbemiddeling voor zeelieden zeer zeker ook geen louter theoretische kwestie is. In Vlaanderen zijn er wel degelijk bureaus voor private arbeidsbemiddeling die gespecialiseerd zijn in de zeevaartsector en ook de VDAB is actief op dat terrein. Aan Vlaamse kant kwam het dossier tot stand in samenwerking tussen de ministers van Werk, Welzijn en Buitenlands Beleid. Bij de ondertekening waren zowel de minister-president als minister Muylers betrokken.

5. Inwerkingtreding van het verdrag

Voor wat de inwerkingtreding van het verdrag betreft, preciseert de minister dat zulks zal gebeuren twaalf maanden na de bekrachtiging en registratie door minstens dertig IAO-lidstaten die samen minstens 33 percent van de brutotonnage van de wereldhandelsvloot vertegenwoordigen. Voor wat de tonnagevoorwaarde betreft, is het nu al duidelijk dat er zich geen enkel probleem zal stellen, aangezien de vier grootste ‘vlagstaten’ – die samen al goed zijn voor veertig percent van de wereldhandelsvloot – het voorliggende verdrag reeds hebben goedgekeurd. Naast die vier landen hebben ook al enkele EU-lidstaten (Bulgarije, Denemarken, Letland, Luxemburg, Nederland en Spanje), evenals een rits andere landen (onder meer Bosnië en Herzegovina, Kroatië en Noorwegen) hun ratificatieakte neergelegd.

Niet onbelangrijk bij dit alles is verder nog het feit dat, volgend op de aanneming van het verdrag in de schoot van de IAO, ook de Raad van Ministers van de EU in december 2008 politiek akkoord ging om de ratificatieprocedures door de lidstaten zo spoedig mogelijk af te ronden. Op 14 januari 2009 riep overigens ook het Europees Parlement in een resolutie de lidstaten op om het verdrag onverwijld te ratificeren. Een door de sociale partners op Europees niveau gesloten akkoord waarin dit verdrag wordt overgenomen, werd door de Europese overheid – specifiek voor wat haar bevoegdheden betreft – op 16 februari 2009 omgezet in de richtlijn 2009/13/EG. Dit alles ligt mee ten grondslag aan het feit dat hier vandaag de goedkeuring van deze commissie wordt gevraagd bij het haar voorgelegde ontwerp van instemmingsdecreet.

6. Adviesprocedures

Minister Philippe Muylers wijst er ook nog op dat hij over dit ontwerp en deze materie advies heeft ingewonnen bij de SERV, bij de SARiV, bij de Inspectie van Financiën en, last but not least, bij de Raad van State. De SERV heeft zijn adviesverleningsfunctie logischerwijze doorspeeld naar de in zijn schoot bestaande Vlaamse Havencommissie. Alle in dit dossier uitgebrachte adviezen waren positief. De SARiV drong er daarbij heel nadrukkelijk op aan de zaak onverwijld goed te keuren, terwijl de afdeling Wetgeving van de Raad van State terecht liet opmerken dat er ook bepaalde gemeenschapsbevoegdheden gevat konden worden door de voorgelegde teksten. Het ontwerp van instemmingsdecreet en de bijhorende memorie van toelichting werden dan ook in die zin aangepast.

7. Slotbemerkingen

Afsluitend herhaalt de minister nogmaals dat het hier een zeer nuttig instrument betreft, waarin op een degelijke manier wordt ingespeeld op de noodzaak om de arbeidsrechtelijke

situatie van zeevarenden op een adequate manier te regelen en waarbij Vlaanderen specifiek een rol speelt met betrekking tot de arbeidsbemiddeling voor zeevend personeel. Dienovereenkomstig verzoekt hij de commissieleden dan ook hun goedkeuring te willen hechten aan het hen voorgelegde ontwerp van instemmingsdecreet.

II. BESPREKING

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. *Tussenkost van de heer Ward Kennes*

De heer *Ward Kennes* meent geredelijk te mogen vaststellen dat het verdrag met zich brengt dat er een heel stuk verantwoordelijkheid op de schouders van de havenautoriteiten terechtkomt. Van de minister had hij graag vernomen of dit voor de betrokken autoriteiten een verzwaaring van de werklast inhoudt, dan wel of er eerder sprake is van een vereenvoudiging van een sowieso reeds bestaande taak? In de huidige context moet immers vermeden worden dat de kostenstructuren voor onze havens verder verzwaard zouden worden.

1.2. *Tussenkost van mevrouw Mia De Vits*

Mevrouw *Mia De Vits*, die zelf heel wat ervaring heeft opgedaan binnen de IAO, onderschrijft ten volle het belang van het verdrag dat hier vandaag ter goedkeuring voorligt. Gezien het onmiskenbare belang van deze materie betreurt ze wel dat er onderhand al bijna zes jaar zijn verstreken sinds de tekst werd aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie. Qua procedureduur voor een nauwelijks betwist(baar) verdrag kan dit tellen.

Verder onderschrijft ze ook de stelling van de minister aangaande het belang van een zo groot mogelijk aantal ratificaties. De scheepvaart is immers per definitie een internationale materie, die daardoor logischerwijze op internationaal vlak geregeld moet worden. Internationaal aanvaarde én wereldwijd afdwingbare sociale normen zijn in deze het enige valabele instrument om concurrentievervalsing door sociale en arbeidsrechtelijke dumping tegen te gaan.

Specifiek voor wat Vlaanderen en België betreft weet het lid dat alle betrokken overheden reeds geanticipeerd hebben op deze internationale sociale normering. Vandaar ook dat de goedkeuring van dit IAO-akkoord op zich geen specifieke wets- of decreetswijzigingen zal vergen. Dit doet evenwel niets af van het belang van het snel verder afwerken van het huidige ratificatieproces. Op die manier dragen we immers bij tot de totstandkoming van het door velen gewenste 'level playing field'. Een en ander moet zo ook voorkomen dat men overgaat tot uitvlagging van schepen om gebruik te kunnen maken van vlaggenstaten met lage, en de facto vaak zelfs helemaal niet gecontroleerde, sociale normen.

Om al die redenen roept het lid de diverse binnen België betrokken overheden en instanties op om zo snel als mogelijk hun instemmingsprocedures te doorlopen, kwestie van het Belgische ratificatieproces dra – dat wil zeggen liefst nog dit jaar – te kunnen afronden.

1.3. *Tussenkost van de heer Karim Van Overmeire*

Bij de aanvang van zijn tussenkomst verklaart de heer *Karim Van Overmeire* zich vanzelfsprekend te kunnen terugvinden in de doelstellingen die met het verdrag worden beoogd. Het tegengaan van 'substandard shipping', dat wil zeggen het tegengaan van oneerlijke concurrentie op basis van het niet-naleven van technische, arbeids- en sociale (minimum) normen, werd ook reeds door de SARIv in zijn advies bij dit ontwerp van decreet omschreven als een bijzonder nobele doelstelling.

Daar waar er zich met de inhoud van het verdrag geen enkel probleem stelt, heeft de warrige intern-Belgische procedure die dit verdrag heeft doorlopen echter wel degelijk de

verbazing van het lid gewekt. De Werkgroep Gemengde Verdragen – adviesorgaan van de ICBB – concludeerde eerst dat het om een louter federale aangelegenheid ging, kwam twee jaar later tot de bevinding dat er ook gewestbevoegdheden in het geding waren en moest, na een advies van de Raad van State in die zin, finaal erkennen dat er ook nog een zekere gemeenschapsbevoegdheid vervat ligt in de verdragstekst. Al bij al is er hier dus toch wel sprake van een heel merkwaardig verlopen procedure, waarbij er met het verstrijken van de tijd steeds meer entiteiten betrokken werden (of beter gezegd betrokken bleken) bij de goedkeuring van dit verdrag. In essentie is het in wezen toch bepaald onbegrijpelijk dat men zelfs intern blijkbaar niet degelijk op de hoogte is van de bevoegdheidsverdeling binnen ons staatsbestel, en er ook niet in slaagt deze interne bevoegdheidsverdeling op een degelijke manier te linken aan internationale teksten.

Dit is overigens ook geen probleem van louter juridisch-academische aard. Als men slechts post factum tot de constatacie komt dat ook de gewesten en gemeenschappen bevoegd zijn, liggen de betreffende teksten ondertussen immers ondertekend en wel al ter tafel. Doordat de deelstaten hier voor een voldongen feit geplaatst worden, wordt de betrokkenheid van gewesten en gemeenschappen eigenlijk gereduceerd tot een quasi-formalisme, hetgeen toch niet de bedoeling kan zijn. De enig juiste manier van werken is dat men vanaf het begin bij de procedure betrokken wordt. In het verlengde daarvan had het lid van de minister overigens ook graag vernomen hoe ver het staat met de procedures bij de andere betrokken entiteiten.

Na die bemerking ten gronde, komt de heer Van Overmeire tot twee meer punctuele vragen. Eerstens bleek er in hoofde van de SARiV nog een zekere twijfel te bestaan over het feit of IAO-verdrag nr. 179 nu al dan niet integraal geïncorporeerd werd in het nieuwe verdrag en tweedens had het lid ook graag wat meer informatie gekregen over de Vlaamse, respectievelijk federale, rol inzake de naleving en handhaving van de in het verdrag vervatte normen. Hopelijk bestaat daarover in elk geval duidelijkheid.

2. Antwoorden van minister Philippe Muylers

In zijn antwoorden beklemtoont minister *Philippe Muylers* vooreerst dat de zaken er, voor wat de controle op de naleving van een en ander door de havenautoriteiten betreft, wel degelijk makkelijker op zouden moeten worden. Het voorliggende verdrag preciseert immers – in elk geval een heel stuk duidelijker dan voorheen het geval was – wat en waarop er moet worden gecontroleerd. Het moge daarbij overigens duidelijk zijn dat het hier wel degelijk om een hoofdzakelijk federale bevoegdheid gaat. Daarbij kan met name gedacht worden aan de controle op de arbeidsomstandigheden. Alleen de arbeidsbemiddeling is een gewestelijke bevoegdheid. Enkel voor wat dat laatste betreft zal de Inspectie WSE dus tussenkomen.

Met betrekking tot de vragen die nog leefden bij de SARiV aangaande de al dan niet volledige incorporatie van IAO-verdrag nr. 179 in het nieuwe verdrag, kan de minister bevestigen dat het oude verdrag volledig geïncorporeerd werd in het nieuwe verdrag, waardoor het dus ook komt te vervallen. Afronding van de Belgische ratificatieprocedure van dat verdrag – dat Vlaanderen reeds had goedgekeurd bij decreet van 19 maart 2004 – is dus niet meer zinvol en is dan ook niet langer aan de orde.

Voor wat de door mevrouw De Vits in haar tussenkomst aangehaalde lange duur van het ratificatieproces in België betreft, verwijst de minister naar het door de heer Van Overmeire aangehaalde probleem rond de interne bevoegdheidskwestie. Die beide gegevens zijn nauw met elkaar verbonden. Vlaanderen kan in deze bezwaarlijk met de vinger gewezen worden aangezien men er in 2007 van uitging dat de zaak exclusief federaal was. Het is pas een heel stuk later dat men, enigszins aarzelend, tot de constatacie is gekomen dat er ook een gewestelijk aspect aan zat en het is pas via de advisering door de Raad van State dat men is uitgekomen op het feit dat er ook gemeenschapsbevoegdheden vervat lagen in het

verdrag. Dat laatste betekent onder andere dat nu ook de Duitstalige Gemeenschap (waar overigens ook sprake is van een zekere bevoegdheidsoverdracht vanuit het Waalse Gewest) dit verdrag moet goedkeuren.

De minister spreekt daarbij ook het vermoeden uit dat het feit dat de hele procedure stilzwijgend is verlopen, niet bepaald bevorderlijk is geweest voor de goede communicatie, laat staan voor een exacte uitklaring van de bevoegdheidskwestie. Met een degelijke en reële discussie in de beginfase had men waarschijnlijk heel wat problemen kunnen voorkomen. In de toekomst zal daar alleszins beter op gelet moeten worden. Op die manier kan er dan toch nog lering worden getrokken uit dit dossier. Anderzijds zal het met ons versnipperde arbeidsmarktgebeuren altijd wel een enigszins riskante zaak blijven om de respectieve bevoegdheden met de nodige exactitude af te bakenen.

Verder klopt het ook dat Vlaanderen reeds ten volle geanticipeerd heeft op de in het verdrag opgenomen minimumnormen. Waarbij de minister nogmaals benadrukt dat deze minimumnormen van groot belang zijn voor onze havens, die op hun beurt cruciale actoren zijn binnen de sterk geïnternationaliseerde en open Vlaamse economie. Via deze minimumnormen inzake maritieme arbeidsomstandigheden kan – in de mate dat ze ook effectief internationaal gehandhaafd worden – een level playing field tot stand komen, waarin voor dumpingpraktijken geen plaats meer is. Ook Vlaanderen doet dus zijn voordeel met een zo breed mogelijke ratificatie van dit verdrag. Mee daarom is het inderdaad navrant dat net in België deze ratificatie zo lang aansleept.

Afsluitend zegt minister Muylers nog toe dat hij bij zijn diensten navraag zal doen naar de stand van zaken met betrekking tot de goedkeuring van dit verdrag door de verschillende binnen België betrokken entiteiten. Deze informatie kan dan worden toegevoegd aan het verslag.

III. STEMMINGEN

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimititeit van 10 stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimititeit van 10 stemmen.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag betreffende maritieme arbeid, 2006, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar vierennegentigste zitting in Genève op 23 februari 2006, ten slotte eveneens aangenomen bij unanimititeit van 10 stemmen.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Karim VAN OVERMEIRE
Paul DELVA,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

IAO	Internationale Arbeidsorganisatie (ILO)
ICBB	Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid
ILO	International Labour Organization (IAO)
SARiV	Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
WSE	Werk en Sociale Economie

BIJLAGE:

Intern-Belgische goedkeuringsprocedure – stand van zaken medio maart 2012 –
overzichtsdocument van de Werkgroep Gemengde Verdragen

**VERDRAG BETREFFENDE MARITIEME ARBEID (Internationale
Arbeidsorganisatie)**
**CONVENTION DU TRAVAIL MARITIME (Organisation internationale du
Travail)**

WGGV/GTTM 11.05.2010 : federaal/Gewesten/Duitstalige Gemeenschap
Fédéral/Régions/Communauté germanophone
05.07.2011 : gemengd karakter uitgebreid tot Vlaamse
Gemeenschap en Franse Gemeenschap
Caractère mixte élargi à la Communauté flamande et
à la Communauté française

Aangenomen/Adopté : 23.02.2006

Federale Staat Etat fédéral	Stand instemmingsprocedure Etat de la procédure d'assentiment
Senaat/Sénat Kamer van Volksvertegenwoordigers/Chambre des Représentants	Wachten op dossier Attendre dossier

Gefereerde entiteiten Entités fédérées	Stand instemmingsprocedure Procédure d'assentiment
Vlaamse Gemeenschap/Gewest	Ontwerp van instemmingsdecreet op 17 januari 2012 ingediend bij het Vlaams Parlement (stuk 1431)
Communauté française	Dossier d'assentiment en préparation – attente de l'exposé des motifs fédéral
Région wallonne	Dossier d'assentiment en préparation – attente de l'exposé des motifs fédéral
Communauté germanophone	Examen en cours au niveau administratif. Préparation de la procédure. Texte allemand disponible.
Brussels Hoofdstedelijk Gewest Région de Bruxelles-Capitale	Instemmingsdossier in voorbereiding Dossier d'assentiment en préparation